

സബർമതി ഭൂരെയാണ്

1969 സെപ്റ്റംബർ 18. മഹാത്മാഗാന്ധിയുടെ ജന്മശതാബ്ദിക്ക് കേവലം രണ്ടാഴ്ച ശേഷിക്കുമ്പോഴാണ് സ്വതന്ത്ര ഇന്ത്യയിൽ അന്നോളമുണ്ടായ ഏറ്റവും രൂക്ഷമായ വർഗീയലഹളയുണ്ടായത്. അതും ഹിന്ദു-മുസ്ലീം മൈത്രിക്കായി സ്വജീവൻ ബലിയർപ്പിച്ച രാഷ്ട്രപിതാവിന്റെ സ്വന്തം നാട്ടിൽ, വളരെക്കാലം അദ്ദേഹത്തിന്റെ താമസസ്ഥലമായിരുന്ന അഹ്മദാബാദിൽ.

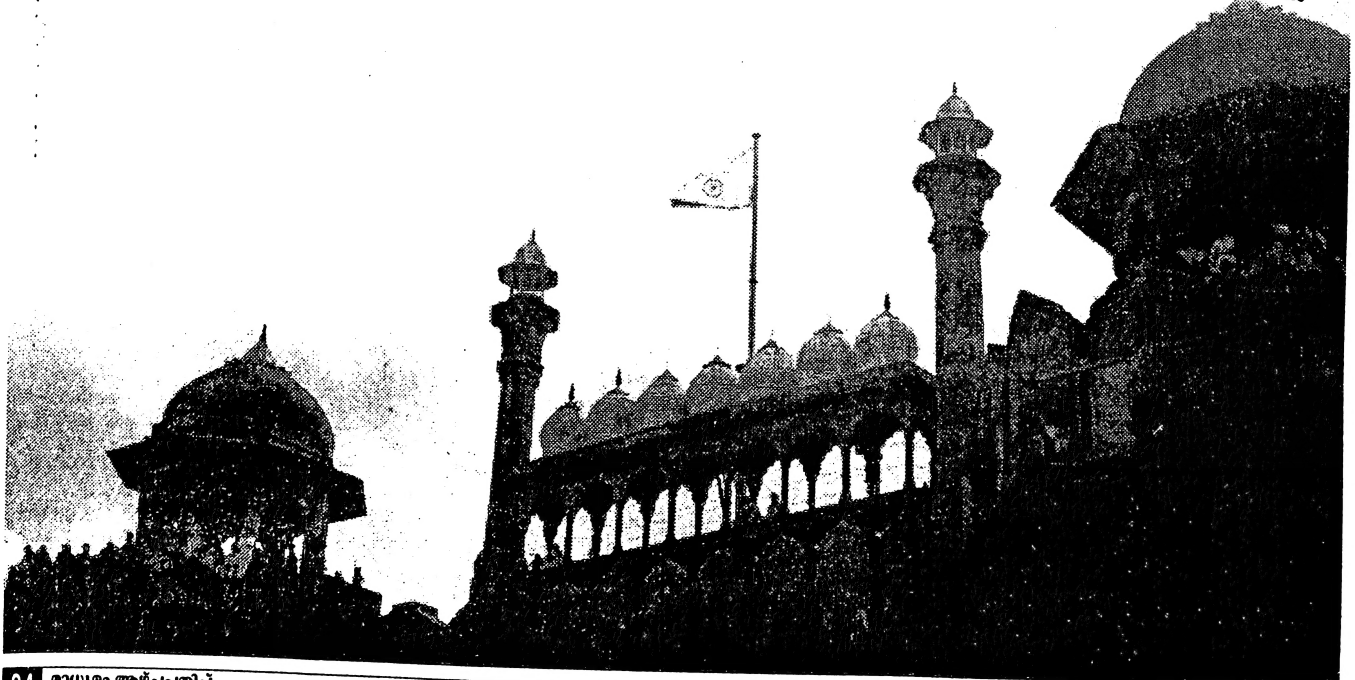
1965 മുതൽക്കെങ്കിലും ഗുജറാത്തിലെ സാമുദായിക സമാധാനം വെല്ലുവിളികളെ നേരിടുകയായിരുന്നു. ആ വർഷമുണ്ടായ ഇന്ത്യ-പാക്കിസ്ഥാൻ യുദ്ധം സ്ഥിതിഗതികൾ വഷളാക്കി. ഏപ്രിൽമാസത്തിൽ കച്ചിലെ ചതുപ്പുനിലങ്ങൾ പാക്കിസ്ഥാൻ കൈയേറിയതോടെയാണ് യുദ്ധത്തിലെ തിരശ്ശീല ഉയരുന്നത്. അന്നത്തെ ഗുജറാത്ത് മുഖ്യമന്ത്രി ബൽവന്റായ് മേത്ത പാക്കിസ്ഥാന്റെ ആക്രമണത്തിൽ വിമാനം തകർന്നു മരിച്ചത് വലിയ കോളിളക്കമുണ്ടാക്കി. യുദ്ധകാലത്ത് ഒട്ടേറെ മുസ്ലീംകളെ ദേശരക്ഷാനിയമമുപയോഗിച്ച് കരുതൽതടങ്കലിൽ പാർപ്പിച്ചു. മുസ്ലീംകളെല്ലാം പാക്കിസ്ഥാൻ ചാരന്മാരാണെന്ന് തൽപരകക്ഷികൾ പ്രചരിപ്പിച്ചു. ഗവർണ്ണറായിരുന്ന നവാബ് മെഹ്ദി, നവാസ് ജംഗിനെപ്പറ്റിവരെ ആക്ഷേപമുണ്ടായി.

1939 മുതൽ ഗുജറാത്തിൽ ആർ.എസ്.എസ് ശാഖകൾ പ്രവർത്തിക്കുന്നുണ്ട്. അറുപതുകളിൽ ആർ.എസ്.എസ് പ്രവർത്തനം ശക്തമായി. നഗരങ്ങളിലെ മധ്യവർഗ്ഗക്കാരിലും ബുദ്ധിജീവികളിലും ജനസംഘം പിടിച്ചുനിൽക്കുന്നു. 1966ൽ ജനസംഘത്തിന്റെ നേതൃത്വത്തിൽ നടന്ന ഗോവധനിരോധ സമരം രാജ്യവ്യാപകമായി സാമുദായിക സംഘർഷമുണ്ടാക്കി. 1966ലെ ഗാന്ധിജയന്തിദിനത്തിൽ മഹാരാഷ്ട്രയിലെ വാഷിമിൽ ഗോസംരക്ഷണജാഥക്കുന്നേരെ കല്ലെറുണ്ടായി. ഗോസംരക്ഷകർ തിരിച്ചടിച്ചു; കത്തിക്കുത്തായി. പൊലീസ് വെടിവെപ്പിൽ 11 പേർ പരലോകപ്രാപ്തരായി.

1967ലെ തെരഞ്ഞെടുപ്പിൽ മുസ്ലീംകൾ കോൺഗ്രസിനെ കൈയൊഴിഞ്ഞു. കോൺഗ്രസ് സർക്കാരിന്റെ ചിറ്റമ്മനയത്തെ കഠിനമായി അപലപിച്ച മുസ്ലീം മജ്ലിസെ മുശാവറ സ്വതന്ത്ര പാർട്ടിയെ പിന്താങ്ങാൻ തീരുമാനിച്ചു. മിക്ക സംസ്ഥാനങ്ങളിലും

സ്വതന്ത്ര പാർട്ടി ഭാരതീയ ജനസംഘവുമായി ധാരണയുണ്ടാക്കിയാണ് മൽസരിക്കുന്നത് എന്നകാര്യം മുശാവറ ഗൗനിച്ചില്ല. കോൺഗ്രസിന് കനത്ത തിരിച്ചടിയുണ്ടായി. ബീഹാറിലും മധ്യപ്രദേശിലും പഞ്ചാബിലും ജനസംഘത്തിന് പങ്കാളിത്തമുള്ള സർക്കാരുകളുണ്ടായി. ഇന്ത്യൻ പാർലമെന്റിൽ സ്വതന്ത്ര പാർട്ടിക്ക് 44ഉം ജനസംഘത്തിന് 35ഉം അംഗങ്ങളായി. (പിരിച്ചുവിട്ട സഭയിൽ ജനസംഘക്കാർ 12 പേരായിരുന്നു). ഗുജറാത്തിൽ കുറഞ്ഞ ഭൂരിപക്ഷത്തോടെ കോൺഗ്രസ് അധികാരം നിലനിറുത്തി. ജനസംഘത്തിനും ഏതാനും അംഗങ്ങളെ കിട്ടി.

ജംഇയ്യത്തുൽ ഉലമയുടെ ആഭിമുഖ്യത്തിൽ 1968 ജൂൺ രണ്ടിന് അഹ്മദാബാദിൽ നടന്ന സമ്മേളനത്തിൽ, അലിഗർ സർവകലാശാലയുടെ സ്വഭാവത്തിൽ മാറ്റംവരുത്തരുതെന്നും സർക്കാർ ഉദ്യോഗസ്ഥരായ മുസ്ലീംകൾക്ക് വെള്ളിയാഴ്ചത്തെ പ്രാർഥനക്ക് പ്രത്യേക സൗകര്യം ചെയ്തുകൊടുക്കണമെന്നും ആവശ്യപ്പെട്ട് പ്രമേയങ്ങൾ പാസായതും ചിലർക്ക് പിടിച്ചില്ല. പ്രമേയങ്ങളെ അപലപിച്ചുകൊ

ണ്ടുള്ള ലേഖനങ്ങൾ പത്രങ്ങളിൽ നിറഞ്ഞു. ഗുരുജി ഗോൾഡാർക്കർ അഹ്മദാബാദിൽ വന്ന് ഹിന്ദുരാഷ്ട്രത്തിന്റെ പ്രസക്തിയെയും പ്രാധാന്യത്തെയും പറ്റി ദീർഘമായി പ്രസംഗിച്ചു.

ജനുസലമിലെ അൽ അഖ്സ പള്ളിയിൽ നടന്ന ആക്രമണത്തിൽ പ്രതിഷേധിച്ച് 1969 സെപ്റ്റംബർ, ആദ്യവാരത്തിൽ ഗുജറാത്തിലെമ്പാടും പ്രകടനങ്ങൾ നടന്നു. ഇസ്ലാമിനെ തൊട്ടാൽ തൊട്ടവനെ തട്ടും (ജോ ഇസ്ലാം സേ തക്രേ ഗാ ദുനിയായ സേ മിൽ ജായേഗാ) എന്ന മട്ടിൽ പ്രകോപനപരമായ മുദ്രാവാക്യങ്ങൾ മുഴങ്ങി. തൊട്ടുപിന്നാലെ, ജനസംഘനേതാവ് പ്രൊഫ. ബാൽരാജ് മഥോക് ഗുജറാത്തിൽ പ്രസംഗപര്യടനം നടത്തി. 1965ലെ യുദ്ധകാലത്ത് പാക്കിസ്ഥാൻ ദ്വാരകയിലെ ക്ഷേത്രം ആക്രമിച്ചപ്പോൾ ഒരക്ഷരം മിണ്ടാത്തവരാണ് ഇപ്പോൾ അനേകം മെമൽ അകലെയുള്ള പള്ളിയെപ്പറ്റി ഒച്ചപ്പാടാക്കുന്നത് -മഥോക് ആക്ഷേപിച്ചു.

സെപ്റ്റംബർ 18ന് വൈകീട്ട് രണ്ടു ഹിന്ദു സന്ന്യാസിമാർ തെളിച്ചുകൊണ്ടുപോയ കന്നുകാലിക്കൂട്ടത്തിനിന്ന് ഒരു പശു വിരണ്ടോടി ഒരു മുസ്ലിം സ്ത്രീയെയും രണ്ടു കുട്ടികളെയും തട്ടിമറിച്ചിട്ടതായിരുന്നു ലഹള തുടങ്ങാനുള്ള പ്രകോപനം. ചില മുസ്ലിം യുവാക്കൾ സ്ത്രീയുടെ പക്ഷം ചേർന്ന് വക്കാനത്തിന് ചെന്നപ്പോൾ സന്ന്യാസികൾ ജീവനും കൊണ്ടോടി. അവർ സമീപത്തുള്ള ജഗന്നാഥ ക്ഷേത്രത്തിൽ അഭയം തേടിയപ്പോൾ ക്ഷേത്രത്തിനു നേർക്കായി കല്ലേറ്റ്. 13 സന്ന്യാസികൾക്ക് പരിക്കേറ്റു; ക്ഷേത്രത്തിനും കേടുപാടുകൾ സംഭവിച്ചു.

പിറ്റേദിവസത്തെ പത്രങ്ങൾ അതിശയോക്തിപരവും പ്രകോപനപരവുമായ വാർത്തകൾ പ്രസിദ്ധീകരിച്ചു. ഉച്ചയായപ്പോഴേക്കും മതിലുകളിലെങ്ങും പോസ്റ്ററുകൾ പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടു. കടകൾ അടഞ്ഞു. ഫാക്ടറികൾ പ്രവർത്തനം നിറുത്തി. ക്രിമിനൽ നടപടി നിയമത്തിലെ 144ാം വകുപ്പുപ്രകാരം നിരോധജ്ഞ പ്രഖ്യാപിച്ചു. നിരോധജ്ഞ തുണവത്കരിച്ച് ഹിന്ദു ധർമരക്ഷാ സമിതി പൊതുസമ്മേളനം നടത്തി. മുസ്ലിം വിരുദ്ധ മുദ്രാവാക്യങ്ങൾ മുഴങ്ങി. ആ രാത്രിതന്നെ കലാപം പൊട്ടിപ്പുറപ്പെട്ടു. മുസ്ലിംകളുടെ കടകൾ കൊള്ളയടിക്കുകയോ കത്തിക്കുകയോ ചെയ്തു. ജനസംഘക്കാർക്കായിരുന്നു നേതൃത്വമെങ്കിലും കോൺഗ്രസുകാരും സ്വതന്ത്ര പാർട്ടിക്കാരും (മുശാവറ നീണാൽ വാഴട്ടെ!) ലഹളയിൽ തങ്ങളുടെ പങ്ക് ഭംഗിയായി നിർവഹിച്ചു. സബ്കോ സമ്മതി ദേ ഭഗവാൻ എന്ന പ്രാർഥനയോടെ പൊലീസുകാർ കൈകെട്ടിനിന്നു. ശുദ്ധ ഗാന്ധിയനും മൊറാർജി ഭായിയുടെ ഉറ്റ അനുചരനുമായ ഹിതേന്ദ്ര ദേശായിയായിരുന്നു അന്നത്തെ ഗുജറാത്ത് മുഖ്യമന്ത്രി. അഹ്മദാബാദ് കത്തിയെരിയുമ്പോൾ ദേശായി കാലിന്ദ്രൽ കാലും ക

യറ്റി അനങ്ങാതെയിരുന്നു (അദ്ദേഹത്തിന് വീണവായന അറിയില്ലായിരുന്നു). ലഹള തുടങ്ങിയ ഉടനെ അടിച്ചമർത്തിയിരുന്നെങ്കിൽ ഹൈന്ദവവികാരം മുതലെടുത്ത് പിന്നത്തെ തെരഞ്ഞെടുപ്പിൽ ജനസംഘം അധികാരത്തിൽ വന്നേനെയാണെന്ന് ഒരു കോൺഗ്രസ് നേതാവ് പിന്നീട് ന്യായീകരിച്ചത്. സെപ്റ്റംബർ 20ന് ഗാന്ധിജിയുടെ സബർമതി ആശ്രമത്തിനുനേർക്കുപോലും ആക്രമണമുണ്ടായി. 23ാം തീയതി പട്ടാളം രംഗത്തിറങ്ങിയതോടെയാണ് നഗരം ശാന്തമായത്. അപ്പോഴേക്കും മരണസംഖ്യ ആയിരം കടന്നു.

അഹ്മദാബാദിന്റെ മാറ്റൊലി മറ്റു നഗരങ്ങളിലുമുണ്ടായി. കൊള്ളയും കൊള്ളി വെപ്പും പൊലീസ് വെടിവെപ്പും നിത്യസംഭവങ്ങളായി. മഹാത്മാവിന്റെ ജന്മശതാബ്ദിയാഘോഷത്തിൽ പങ്കെടുക്കാനായി ഇന്ത്യയിലെത്തിയ ഖാൻ അബ്ദുൽ ഗാഫർ ഖാനെ സാമുദായിക ലഹളകൾ വിന്നാക്കി. ഗുരുവിന്റെ വഴിതന്നെ ശിഷ്യനും പിന്തുടർന്നു. കെടോബർ മൂന്നു മുതൽ മൂന്നു ദിവസം അതിർത്തി ഗാന്ധി ഉപവാസിച്ച്. അനുഭാവസൂചകമായി ഗുജറാത്ത് ഗവർണ്ണർ ശ്രീമന്നാരായണനും ഒരുദിവസം ഭക്ഷണം വെടിഞ്ഞു.

സാമുദായിക സൗഹാർദത്തിനുവേണ്ടി മഹാത്മാഗാന്ധി എത്രവലിയ സത്യഗ്രഹങ്ങൾ നടത്തിയതാണ്, ഹിന്ദുക്കളുടെയോ മുസ്ലിംകളുടെയോ മനോഭാവത്തിൽ എന്തെങ്കിലും മാറ്റമുണ്ടായോ? ഒന്നുമുണ്ടായില്ല എന്നതാണ് സത്യം.

1924 സെപ്റ്റംബർ 17 മുതൽ കെടോബർ 8 വരെ 21 ദിവസം നീണ്ട ഉപവാസമായിരുന്നു ഇക്കൂട്ടത്തിൽ ഏറ്റവും ഉൾം. സെപ്റ്റംബർ 9, 10 തീയതികളിൽ ദൽഹിക്കടുത്ത് കോഹട്ടിൽ ഉണ്ടായ ഹിന്ദു-മുസ്ലിം ലഹളയെതുടർന്നാണ് സാമുദായികമൈത്രിക്കായി ഗാന്ധിജി ഉപവാസിച്ചത്. സെപ്റ്റംബർ 17ന് മൗലാനാ മുഹമ്മദലിയുടെ ഭവനത്തിൽവെച്ചാണ് ഉപവാസതിരുമാനം പ്രഖ്യാപിച്ചത്.

ഏഴുവർഷത്തിനുശേഷം മൗലാനാ മുഹമ്മദലിയുടെ മരണംപോലും വർഗീയകലാപത്തിന് കാരണമാകുന്നത് കാണാൻ മഹാത്മാവിന് യോഗമുണ്ടായി. വട്ടമേശ സമ്മേളനത്തിൽ പങ്കെടുക്കാനായി ലണ്ടനിലെത്തിയ മുഹമ്മദലി 1931 ജനുവരി നാലിന് നിര്യാതനായി. ജനുസലമിയാണ് ഖബറടക്കം നടത്തിയത്. ആ സമയത്ത് ഗാന്ധിജി യർവാദാ ജയിലിലായിരുന്നു. അതേവർഷം മാർച്ച് 23ന് ഭഗത്സിംഗിയെയും രാജ്ഗുരു, സുഖ്ദേവ് എന്നിവരെയും ലാഹോർ ജയിലിൽ കഴുമരത്തിലേറ്റി. തൂക്കിക്കൊലയിൽ പ്രതിഷേധിച്ച് രാജ്യത്തെമ്പാടും ഹർത്താലാചരിച്ചു. കാൺപൂരിൽ പക്ഷേ, ഹർത്താൽ ഭാഗികമായിരുന്നു. മുസ്ലിം വ്യാപാരികൾ കടയടയ്ക്കാൻ വിസമ്മതിച്ചു. മൗലാനാ മുഹമ്മദലി മരിച്ചപ്പോൾ ഹിന്ദുക്കൾ കടയടച്ചില്ല. അതുകൊണ്ട് ഭഗത്സിംഗിനെ തൂക്കിയാൽ തങ്ങളും അടയ്ക്കില്ല. വിലാപയത്ര കഴിഞ്ഞുവന്ന് ഹിന്ദുക്കൾ പകരം ചോദിച്ചു. അടി കലശലായി. പിറ്റേദിവസം കടകൾ കത്തിച്ചു. കോൺഗ്രസ് നേതാവും പത്രപ്രവർത്തകനുമായിരുന്ന ഗണേശ്ശങ്കർ വിദ്യാർഥിലഹളക്കാരുടെ കൂത്തേറ്റുമരിച്ചു. മൊത്തം മരണസംഖ്യ 166.

1946-48 കാലഘട്ടത്തിൽ ഗാന്ധിജിക്ക് പിടിപ്പുത് പണിയിായിരുന്നു. 1946 ആഗസ്റ്റ് 16ന് മുസ്ലിംലീഗുകാർ പ്രത്യക്ഷസമരദിനം കൊണ്ടാടി. കൽക്കത്തയിൽ ആയിരക്കണക്കിന് ഹിന്ദുക്കൾ കൊല്ലപ്പെട്ടു. 18ന് ഹിന്ദുക്കൾ തിരിച്ചടിച്ചു. മുതദേഹങ്ങൾ തെരുവിൽ കാക്കയും കഴുകനും കൊത്തിവെച്ചു. ഗുലാം സൽവാർ എന്ന സ്ഥലം എം.എൽ.എയുടെ നേതൃത്വത്തിൽ നവ്വാലിയിൽ ഹിന്ദുക്കൾക്കെതിരെ അക്രമം തുടങ്ങി. അതിന്റെ പ്രതിധ്വനി ബീഹാറിലെ ആറു ജില്ലകളിലുമുണ്ടായി. അക്രമം തുടർന്നാൽ താൻ മരണംവരെ നിരാഹാരസത്യഗ്രഹം നടത്തുമെന്ന് ഗാന്ധിജി ഷീഷണി മുഴക്കി. 1946 നവംബർ ഏഴു മുതൽ 47 മാർച്ച് രണ്ടുവരെ നവ്വാലിയിലെ വിവിധ ഗ്രാമങ്ങളിൽ പടയാത്ര നടത്തി, ഹിന്ദു-മുസ്ലിം മൈത്രിയുടെ സന്ദേശം പ്രചരിപ്പിച്ചു. അനന്തരം ബീഹാറിലെത്തി ഇതേ നടപടി അവിടെയും ആവർത്തിച്ചു.

1930 മാർച്ച് 12ന് ഗാന്ധിജിയും അനുചരരും ഉപ്പുസത്യഗ്രഹത്തിന് ദണ്ഡിയിലേക്ക് പുറപ്പെട്ടത് അഹ്മദാബാദിലെ സബർമതി ആശ്രമത്തിൽനിന്നായിരുന്നു. പുർണസാ തന്ത്രം നേടിയ ശേഷമേ ഇനി സബർമതിയിൽ തിരികെ പ്രവേശിക്കുവെന്ന് തദ്ദേശത്തിൽ പ്രതിജ്ഞയെടുത്തിരുന്നു. മതത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ രാജ്യം വിഭജിക്കപ്പെടും എന്നുറപ്പായപ്പോൾ ഗാന്ധിജി വിലപിച്ചു: "പുർണ സാതന്ത്ര്യം ഇപ്പോഴും അകലെയാണ്... സബർമതി വളരെ ദൂരെയാണ്; നവ്വാലി സമീപത്തും." ആഗസ്റ്റ് എട്ടിന് പാറ്റ്നയിൽ പ്രാർഥനായോഗത്തിൽവെച്ച് അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു: "ആഗസ്റ്റ് 15 നമ്മുടെ വിചാരണാദിനമാണ്. സാതന്ത്ര്യപ്രാപ്തി ആഘോഷിക്കാനുള്ളതല്ല. അത് ഉപവാസത്തിനും നൂൽക്കാനും പ്രാർഥനക്കുമുള്ള ദിവസമാണ്."

മഹാത്മാവിന്റെ പ്രാർഥനകൾ വ്യഥാവിലായി. വിഭജനത്തെതുടർന്ന് ചോരപ്പുഴയൊഴുകി. പാക്കിസ്ഥാനിൽനിന്ന് ഇന്ത്യയിലേക്കും തിരിച്ചും അഭയാർഥിപ്രവാഹമുണ്ടായി. ഹിന്ദുവും മുസൽമാനും സിഖുകാരനും കത്തിയെടുത്ത് പരസ്പരം കുത്തിക്കീറി. സെപ്റ്റംബർ ഒന്നിന് മഹാത്മാഗാന്ധി കൽക്കത്തയിൽ ഉപവാസം ആരംഭിച്ചു. നാലാം തീയതിയാകുമ്പോഴേക്കും നഗരം ശാന്തമായി, വിവിധ സമുദായ നേതാക്കൾ അഭ്യർഥിച്ചതനുസരിച്ച് ഉപവാസം അവസാനിപ്പിച്ചു. 1948 ജനുവരി 13 മുതൽ 18 വരെ ദൽഹിയിൽ വീണ്ടും ഉപവാസം, 30ന് സാമുദായിക സൗഹാർദത്തിന്റെ ബലിപീഠത്തിൽ ജീവതൃപ്തം.

പ്രവർത്തകർ സ്കൂളിലെത്തി ബൈബിൾ കത്തിച്ചു. ജൂലൈ മധ്യത്തിൽ വസ്തു തർക്കത്തെതുടർന്ന് സുറത്ത് ജില്ലയിലെ ഒരു ഗ്രാമത്തിൽ ഹിന്ദു-ക്രിസ്ത്യൻ ആദിവാസികൾ തമ്മിൽ ഏറ്റുമുട്ടി. മിഷനറിമാർ നടത്തുന്ന സ്കൂൾകെട്ടിടം തകർക്കപ്പെട്ടു. ഇരുഭാഗത്തും സാത്തുനാശമുണ്ടായി.

ക്രിസ്ത്യാനികളായ ആദിവാസികൾ ഒരു ഹിന്ദുക്ഷേത്രം ആക്രമിച്ച് വിഗ്രഹം തകർക്കുകയും ശ്രീകോവിലിൽ കുരിശ് നാട്ടുകയും ചെയ്തതാണ് പ്രകോപനമെന്നു പറയുന്നു. ബജറംഗ്ദൾ ആഞ്ഞടിച്ചു. 1998 ഡിസംബറിലെ അവസാനത്തെ യാഴ്ച ഹിന്ദു-ക്രിസ്ത്യൻ ഏറ്റുമുട്ടലുകൾ കൊണ്ട് ഡാങ്സ് ജില്ല വാർത്താപ്രാധാന്യം നേടി. ആറു പള്ളികളും രണ്ടു സ്കൂളുകളും നിർവധി വാഹനങ്ങളും അഗ്നിക്കിരയായി. സുറത്ത് ജില്ലയിലേക്കും അക്രമം വ്യാപിച്ചു. അവിടെയും രണ്ടു പള്ളികൾ ചാമ്പലായി. 1998ന്റെ രണ്ടാം പകുതിയിൽ തെക്കൻ ഗുജറാത്തിൽ മാത്രം ക്രിസ്ത്യാനികൾക്കെതിരെ 40 അക്രമ സംഭവങ്ങളുണ്ടായി.

ഏതാണ്ട് ഇതേകാലത്തുതന്നെയാണ് മധ്യപ്രദേശിലെ ത്യാബുവായിൽ കന്യാസ്ത്രീകളെ മാനഭംഗപ്പെടുത്തിയതും ഒറീസയിലെ മനോഹർപുരിൽ ഗ്രഹാം സ്റ്റുവർട്ട് സ്റ്റെയിൻസ് എന്ന മിഷനറിയെയും രണ്ടു കുട്ടികളെയും ചുട്ടുകൊന്നതും. ക്രിസ്ത്യാനികൾക്കെതിരായ അക്രമം ലോകവ്യാപകമായ പ്രതിഷേധത്തിനിടയാക്കി. “കൊലപാതകം, കൊലപാതകവും ബലാൽസംഗം, ബലാൽസംഗവുമാണ്. കുറ്റവാളി ഏതു ജാതിക്കാരനോ സമുദായക്കാരനോ എന്നത് പ്രശ്നമല്ല” -പ്രധാനമന്ത്രി പ്രഖ്യാപിച്ചു. 1999 ജനുവരി 30ന് (രക്തസാക്ഷിദിനം) ഉപവാസമനുഷ്ഠിച്ച് വാജ്പേയി മഹാത്മാഗാന്ധിയുടെ പാത പിന്തുടർന്നു.

കാർഗിൽയുദ്ധം കൊടുമ്പിരിക്കൊണ്ട 1999 ജൂലൈയിൽ അഹ്മദാബാദിൽ സാമുദായിക സംഘർഷം ഉടലെടുത്തു. ലോകകപ്പ് ക്രിക്കറ്റ് മൽസരത്തിൽ ഇന്ത്യ പാക്കിസ്ഥാനെ തോൽപ്പിച്ചതായിരുന്നു പ്രകോപനം. ആഹ്ലാദപ്രകടനം നടത്തിയ ബജറംഗ്ദൾ പ്രവർത്തകർ പാക്കിസ്ഥാനും മുസ്ലിംകൾക്കുമെതിരെ ആഭാസകരമായ മുദ്രാവാക്യങ്ങൾ മുഴക്കി. പ്രകോപിതരായ മുസ്ലിം യുവാക്കൾ അവരെ ചോദ്യം ചെയ്തു. ജൂലൈ 20നും ആഗസ്റ്റ് ഒന്നിനുമിടക്ക് സ്ഥിതിഗതികൾ നിയന്ത്രണാതീതമായി. 27ാം തീയതി നാലുപേർ കത്തിക്കുത്തിൽ മരിച്ചു. ലക്ഷക്കണക്കിന് രൂപയുടെ സ്വത്തുക്കൾ അഗ്നിക്കിരയായി. ഗണേശ് ഉൽസവത്തോടനുബന്ധിച്ച് സുറത്തിലും സെപ്റ്റംബറിൽ ചെറുകിട ലഹളകളുണ്ടായി.

സംസ്ഥാനത്ത് നിലനിന്ന സാമുദായിക സംഘർഷവും ഹിന്ദുത്വവികാരവും 1999 ഒക്ടോബറിലെ തെരഞ്ഞെടുപ്പിൽ ബി.ജെ.പിക്ക് ഗുണകരമായി. 20 ലോക്സഭാ സീറ്റുകൾ പാർട്ടി കൈയടക്കി.

ടി.എൻ. ശേഷൻ എതിരാളിയായി വന്നിട്ടും ഗാന്ധിനഗറിൽ അഭാവി വിജയിച്ചു. കോൺഗ്രസ് ടിക്കറ്റിൽ മൽസരിച്ച ശങ്കർസിംഗ് വശലയും തെരഞ്ഞെടുക്കപ്പെട്ടു.

ഭരണത്തിന്റെ നാനാമേഖലകളിലും പരാജയമെന്നു തെളിയിച്ച കേൾഭായ് പട്ടേലിനെ മുഖ്യമന്ത്രിസ്ഥാനത്തുനിന്ന് മാറ്റാൻ കേന്ദ്രനേതൃത്വം നിർബന്ധിതമായി. ആർ.എസ്.എസ് പ്രചാരകനായിരുന്ന നരേന്ദ്രമോഡിക്കാണ് മുഖ്യമന്ത്രിയാകാൻ കുറിവീണത്. ഇക്കഴിഞ്ഞ ദിവസമാണ് മോഡി രാജ്കോട്ടിൽനിന്ന് നിയമസഭയിലേക്ക് തെരഞ്ഞെടുക്കപ്പെട്ടത്. 1998ൽ ബി.ജെ.പി സ്ഥാനാർഥിക്ക് ലഭിച്ചതിന്റെ പകുതി ഭൂരിപക്ഷമേ മുഖ്യമന്ത്രിയായിരുന്നിട്ടും മോഡിക്ക് കിട്ടിയുള്ളൂ. കേൾഭായ് പട്ടേൽ അനാരോഗ്യം ഭാവിച്ച് പ്രചാരണരംഗത്തുനിന്ന് വിട്ടുനിന്നു. കേൾഭായിയെ മുഖ്യമന്ത്രിസ്ഥാനത്തുനിന്ന് മാറ്റിയതിൽ പ്രതിഷേധിച്ച് പട്ടേൽസമുദായക്കാർ ബി.ജെ.പിയോട് നീരസം പ്രകടിപ്പിച്ചു. രാമക്ഷേത്രനിർമ്മാണം എന്ന പ്രഖ്യാപിത ലക്ഷ്യത്തിൽനിന്ന് പാർട്ടി പിന്നാക്കം പോകുന്നത് വി.എച്ച്.പിയെയും ബജറംഗ്ദളിനെയും ചൊടിപ്പിച്ചു. രാജ്കോട്ടിനൊപ്പം ഉപതെരഞ്ഞെടുപ്പ് നടന്ന സയാജിഗഞ്ചിലും ബഹുവയിലും കോൺഗ്രസ് സ്ഥാനാർഥികൾ വൻ ഭൂരിപക്ഷത്തോടെ വിജയിച്ചു.

ബി.ജെ.പിക്ക് ഒറ്റക്ക് ഭരിക്കാൻ ഭൂരിപക്ഷമുള്ള ഒരേയൊരു സംസ്ഥാനമാണ് ഗുജറാത്ത്. അവിടെ 2003 ഫെബ്രുവരിയിൽ നിയമസഭാ തെരഞ്ഞെടുപ്പ് നടക്കാനിരിക്കുന്നു. ഏതാണ്ട് രാജ്ഗാന്ദ് സിംഗിന്റെ വിധിയാണ് നരേന്ദ്രമോഡിയെ കാത്തിരിക്കുന്നത് എന്നും ഉറപ്പായിരിക്കുമ്പോഴാണ് സാമുദായിക ലഹളകൾ പൊട്ടിപ്പുറപ്പെടുന്നത്.

വിഭജനത്തിനുമുമ്പും ശേഷവും സാമുദായിക സംഘർഷത്തിന് കുപ്രസിദ്ധി നേടിയ പട്ടണമാണ് ഗോധ്ര. ജനസംഖ്യയുടെ 35 ശതമാനത്തിലധികം മുസ്ലിംകളാണ്. സ്വാതന്ത്ര്യപ്രാപ്തിക്കുമുമ്പ് മുസ്ലിംലീഗിന്റെ ശക്തികേന്ദ്രമായിരുന്നു ഗോധ്ര. അവിടത്തെ ഘഞ്ചി മുസ്ലിംകൾ പ്രായേണ വിദ്യാവിഹീനരും കലാപകൃത്യകികളുമാണ്. വിഭജനത്തിനുശേഷം ഒരുകൂട്ടം സിന്ധി അഭയാർഥികൾ പട്ടണത്തിലെത്തുകയും അവരും ഘഞ്ചികളുമായി സംഘർഷം ഉടലെടുക്കുകയും ചെയ്തു. ഗോധ്രയിലെ മറ്റു ഹിന്ദുക്കളെ അപേക്ഷിച്ച് സാമുദായികവാദികളായിരുന്നു സിന്ധികൾ. വിഭജനത്തിന്റെ

ഏതാണ്ട് ഇതേകാലത്തുതന്നെയാണ് മധ്യപ്രദേശിലെ ത്യാബുവായിൽ കന്യാസ്ത്രീകളെ മാനഭംഗപ്പെടുത്തിയതും ഒറീസയിലെ മനോഹർപുരിൽ ഗ്രഹാം സ്റ്റുവർട്ട് സ്റ്റെയിൻസ് എന്ന മിഷനറിയെയും രണ്ടു കുട്ടികളെയും ചുട്ടുകൊന്നതും. ക്രിസ്ത്യാനികൾക്കെതിരായ അക്രമം ലോകവ്യാപകമായ പ്രതിഷേധത്തിനിടയാക്കി. “കൊലപാതകം, കൊലപാതകവും ബലാൽസംഗം, ബലാൽസംഗവുമാണ്. കുറ്റവാളി ഏതു ജാതിക്കാരനോ സമുദായക്കാരനോ എന്നത് പ്രശ്നമല്ല” -പ്രധാനമന്ത്രി പ്രഖ്യാപിച്ചു.

തിക്തഫലങ്ങൾ ഏറെ അനുഭവിച്ചവരാണ് അവർ.

1948നും 1980നുമിടക്ക് ഗോധ്രയിൽ നാലുതവണ ഗുരുതരമായ ലഹളകൾ നടന്നു. 1965ൽ നിരവധി വീടുകൾ ചാമ്പലാക്കി. കത്തിക്കുത്തിലും വെടിവെപ്പിലുമായി നാലുപേർ മരിക്കുകയും ചെയ്തു. 1980 ഒക്ടോബറിനും 81 സെപ്റ്റംബറിനുമിടക്ക് പലതവണ ലഹളകൾ ആവർത്തിച്ചു. ഒക്ടോബർ 29ന് രണ്ടു കച്ചവടക്കാർ തമ്മിലുണ്ടായ തർക്കം കലാപമായിമാറി. ഒട്ടേറെ വീടുകൾ അഗ്നിക്കിരയായി. അഞ്ച് അംഗങ്ങളുള്ള ഒരു സിന്ധികുടുംബം ജീവനോടെ ചുട്ടെരിക്കപ്പെട്ടു. 1981 ആഗസ്റ്റ് ഒന്നാം തീയതി രണ്ടു മുസ്ലിംകൾ കൊല്ലപ്പെട്ടു; പിറ്റേന്ന് രണ്ടു ഹിന്ദുക്കളും. 1989ൽ രാമശിലാപൂജയോടനുബന്ധിച്ചും 92ൽ ബാബരി മസ്ജിദ് തകർച്ചയോടനുബന്ധിച്ചും ഗോധ്ര കലാപകലുഷിതമായി.

ഗോധ്രയുടെ പശ്ചാത്തലവും പൂർവചരിത്രവും വെച്ചുനോക്കുമ്പോൾ തീവണ്ടിക്ക് തീകൊളുത്തിയ സംഭവം തികച്ചും യാദൃച്ഛികം എന്നുപറഞ്ഞുകൂടാ. തീകൊളുത്തപ്പെട്ട വണ്ടി സബർമതി എക്സപ്രസായിരുന്നെന്നതിനുമുമ്പ് പ്രതീകാത്മകപ്രാധാന്യം. അക്രമികളെ പിന്തിരിപ്പിക്കുന്നതിലും രക്ഷാപ്രവർത്തനം നടത്തുന്നതിലും പൊലീസ്-റെയിൽവേ-ഫയർഫോഴ്സ് അധികാരികളുടെ ഭാഗത്തുനിന്നുണ്ടായ അലംഭാവവും നമ്മുടെ നാട്ടിലെ പൊതുനിലവാരത്തിലുള്ളതുതന്നെ. ഗോധ്ര സംഭവത്തിന് തിരിച്ചടി ഉടനുമുണ്ടാകുമെന്നുറപ്പായിരുന്നെങ്കിലും സംഘർഷസാധ്യതയുള്ളിടങ്ങളിൽ അർധസൈനിക വിഭാഗങ്ങളെ വിന്യസിക്കാതിരുന്ന ഗുജറാത്ത് സർക്കാറിന്റെ ജാഗ്രതക്കുറവും കലാപം പടരുമ്പോൾ കൈകെട്ടിനിന്ന നിയമപാലകരുടെ കർത്തവ്യബോധവും പരസ്പരപരോധമാണ്.

ഗോധ്ര സംഭവത്തോട് അഞ്ചരക്കോടി ഗുജറാത്തികൾക്കുള്ള പ്രതിഷേധമാണ് പ്രകടിപ്പിക്കപ്പെടുന്നത് എന്നഭിപ്രായപ്പെട്ട നരേന്ദ്ര മോഡിയെ എത്ര അഭിനന്ദിച്ചാലാണ് മതിവരിക? കൊതിതീരുക? വരുന്ന നിയമസഭാ തെരഞ്ഞെടുപ്പുവരെ ഈ ടെമ്പോ നിലനിറുത്താനായാൽ ബി.ജെ.പിക്ക് ജയം സുനിശ്ചിതം. സബർമതി എത്ര ദൂരെയാണ്?